

Socialstyrelsen
Dnr 4.1-23365/2020

Remissvar avseende förslag till nya allmänna råd om tillämpning av förordningen (2020:163) om tillfälligt förbud mot besök i särskilda boendeformer för äldre för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19

Famna är riksorganisationen för idéburen vård och social omsorg. Vi har för närvarande 96 medlemmar och de största är Ersta diakoni, Stockholms Sjukhem och Bräcke diakoni. Därutöver har vi många andra välkända medlemmar och välrenommerade aktörer som länge erbjudit medborgare och medmänniskor sociala tjänster, kvalificerad vård och individuell omsorg utan vinstsyfte. Ett antal av våra medlemmar driver särskilda boende för äldre.

En sammanfattning av Famnas ställningstaganden

Sjukdomen covid-19 har inneburit många utmaningar för särskilda boendeformer för äldre. Den främsta har varit att hindra smittspridning av sjukdomen, där förbud mot besök har varit och är ett relevant och nödvändigt beslut. Samtidigt leder förbudet till negativa effekter för många boende samt för närstående.

Famna anser att besöksförbudet fortfarande är motiverat men att det är bra att behov av avsteg framförs. Det är dock viktigt att behovsbedömningen görs på korrekt sätt och med utgångspunkt i den boendes behov.

Det är också av vikt att det framgår att de allmänna råden gäller boenden så att de inte kan tolkas som att de endast gäller kommunala verksamheter.

Synpunkter och kommentarer

Socialstyrelsens allmänna råd om tillämpningen av förordningen (2020:163) om tillfälligt förbud mot besök i särskilda boendeformer för äldre för att förhindra smittspridning av sjukdomen covid-19

Famna är positiva till remissens förslag i stort men har några kommentarer;

Famna instämmer i att besöksförbudet behöver kvarstå. Det fyller en funktion gällande smittspridningen och många närstående till boende uppskattar restriktionerna.

Samtidigt är det bra att det vid behov finns utrymme för fler avsteg. Famna vill dock betona vikten av att det är det multiprofessionella teamet bestående av läkare, sjuksköterska, undersköterska, rehabpersonal och verksamhetschef som ska komma fram till hur behovet ser ut. Särskilt läkaren har en viktig roll i denna bedömning. Det finns en önskan från Famna att det av skrivningen framgår att det är teamet som behöver göra denna bedömning, i samverkan med boende och närstående.

Vidare är det i bedömningen viktigt att utgångspunkten är den boendes behov, inte primärt de närståendes. Famnas erfarenhet gör gällande att behoven kan se olika ut för den boende och närstående. Närstående är inte alltid medvetna om att ett besök kan ha en negativ effekt för den boende med oro som följd, särskilt vid demens.

Ytterligare en utmaning i samband med behovsbedömning är närstående som vill komma på besök utifrån att de själva har fått besked om positivt antikroppstest. Folkhälsomyndigheten meddelade 2020-06-30 att positivt antikroppstest öppnar upp för att träffa personer över 70 år och personer som tillhör riskgrupp. Efter beskedet finns det signaler från våra medlemmar om ett ökat tryck från närstående om att få komma på besök. Famna vill därför betona att det fortfarande är den boendes behov som ska styra, inte det faktum att en närstående fått positivt svar på antikroppstest. Denna fråga försvåras av det faktum att inte alla antikroppstest anses vara tillförlitliga. Det är inte rimligt att personal på boende ska ha ansvar för att bedöma vilka antikroppstest som är tillförlitliga och inte. Det finns en önskan om att ha Socialstyrelsens stöd i det fortsatta arbetet.

Slutligen har Famna en reflektion kring frågan om att "närstående som deltar i omsorgen av den boende" kan utgöra undantag från förbudet mot besök. Denna formulering väcker frågetecken kring vad som exakt avses och välkomnar ett förtydligande kring vad för omsorg som menas.

Konsekvensutredning - förslag till revidering av Socialstyrelsens allmänna råd (2020:17) om tillämpning av förordningen (2020:163) om tillfälligt förbud mot besök i särskilda boendeformer för äldre för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19

Famna är positiv till remissens förslag i stort men har några kommentarer;

Famnas uppfattning är att det är motiverat att öppna upp för att göra fler undantag från besöksförbudet. Samtidigt är arbetet med behovs- och riskbedömningar redan idag mycket resurskrävande, sett till den tid och kompetens som behöver avsättas. Denna process kan idag uppta hela arbetstiden för till exempel chefer och trycket kommer i så fall att öka. Ju längre tid som pandemin pågår, desto mer resurser kräver dessutom bedömningarna. Samtidigt gör den långdragna situationen att det är relevant att öppna upp för fler undantag. Vår avvägning överensstämmer med skrivningarna i förslaget.

Famna anser att det i bestämmelserna bör tydliggöras att de gäller alla verksamheter, oavsett regiform. I nuläget kan texten tolkas som att det endast gäller kommunala verksamheter.

Gällande ansökningar om ersättningar vill vi betona finns att dessa måste utformas i en så enkel procedur som möjligt.

Famna har inget ytterligare att anföra utöver de invändningar och argument som presenteras i våra kommentarer.

På Famnas vägnar

Ulrika Stuart Hamilton

Generalsekreterare